

XX OGÓLNOPOLSKI KONKURS HISTORYCZNY
IM. MAJORA MARKA GAJEWSKIEGO

**„LOSY ŻOŁNIERZA I DZIEJE ORĘŻA POLSKIEGO
W LATACH 972–1514. OD CEDYNI DO ORSZY”**

ETAP REJONOWY – SZKOŁA PODSTAWOWA

10 grudnia 2014 r.

Zestaw zadań

Test składa się z 19 zadań.

Na ich wykonanie przeznaczone jest 120 minut.

Zanim zaczniesz udzielać odpowiedzi, przeczytaj uważnie treść poleceń. Po namyśle zaznacz lub wpisz prawidłową odpowiedź.

Jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl i zaznacz lub napisz poprawną.

KOD UCZESTNIKA

.....

Kod wpisuje uczestnik lub członek Komisji Konkursu.

ŻYCZYMY POWODZENIA !

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Liczba zdobytych punktów

.....

Imię i nazwisko uczestnika

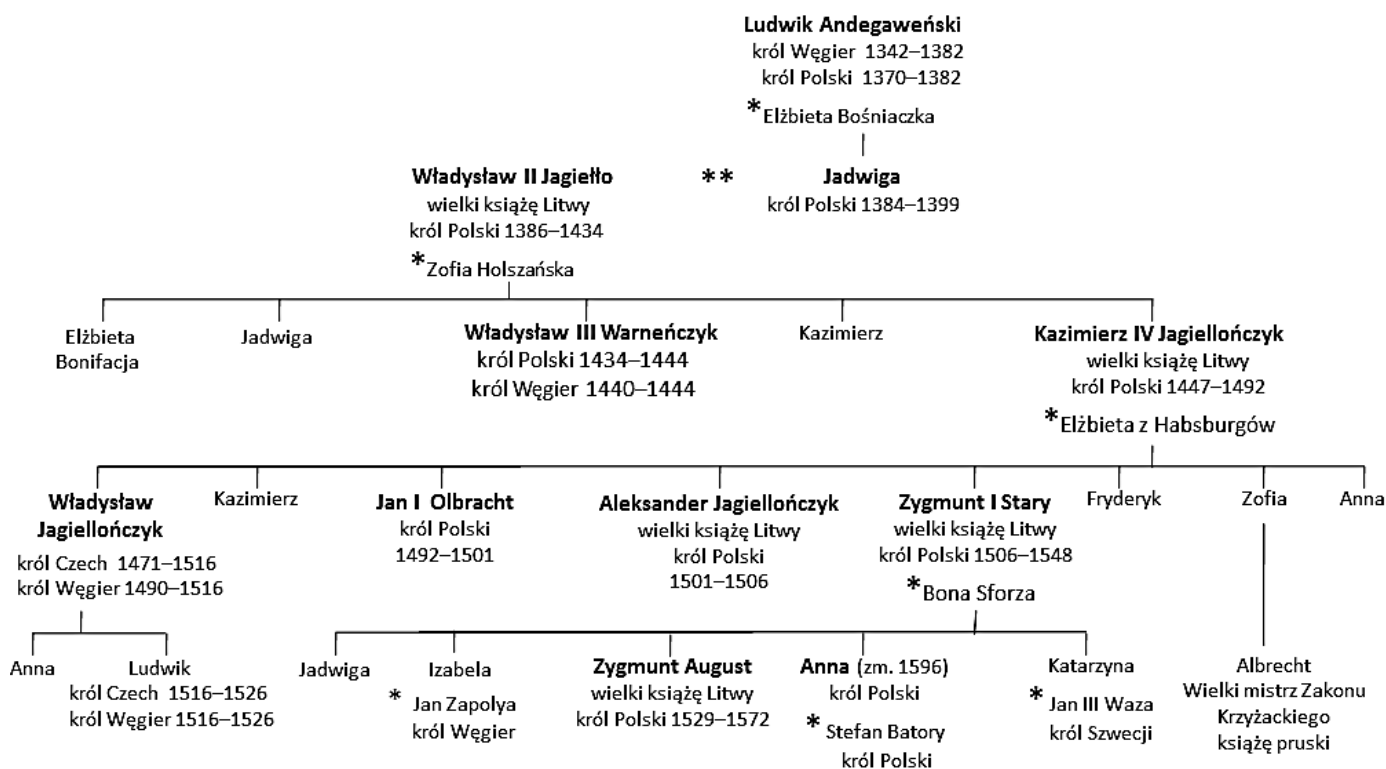
.....

Nazwa i adres szkoły

.....

OGÓLNOPOLSKI KONKURS HISTORYCZNY IM. MAJORA MARKA GAJEWSKIEGO
„LOSY ŻOŁNIERZA I DZIEJE ORĘŻA POLSKIEGO W LATACH 972–1514. OD CEDYNI DO ORSZY”
 SZKOŁA PODSTAWOWA – ZESTAW ZADAŃ – ETAP REJONOWY

Materiał źródłowy do zadań 1.–2.
Tablica genealogiczna Jagiellonów

*małżeństwo

Źródło: Opracowanie własne.

Zadanie 1. (0–3)

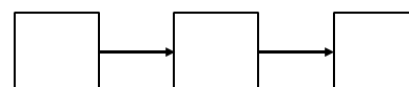
Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Władysław Warneńczyk był wnukiem króla Węgier.	P	F
2.	W II połowie XIV wieku wnuk Władysława Jagiełły został królem Węgier.	P	F
3.	Na tronie węgierskim zasiadało trzech władców pochodzących z rodu Jagiellonów.	P	F

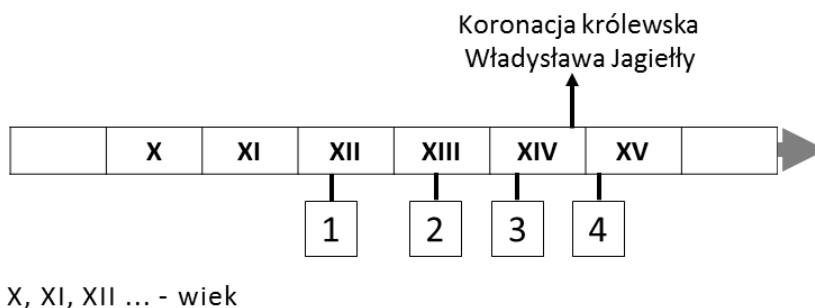
Zadanie 2. (0–2)

Uporządkuj chronologicznie podane wydarzenia, wpisując na taśmę chronologiczną przyporządkowane im numery.

- A. Podpisanie unii polsko-litewskiej w Krewie.
- B. Koronacja królewska Jadwigi Andegaweńskiej.
- C. Wstąpienie na tron węgierski pierwszego króla z rodu Jagiellonów.

Taśma chronologiczna do zadania 3.

Zadanie 3. (0–2)

Określ, kiedy rozegrały się podane wydarzenia. Do każdego opisu dobierz numer, którym oznaczono wydarzenie na taśmie chronologicznej.

Opis wydarzenia		Numer
A.	Na polu bitwy, w walce z wojskiem polsko-litewskim ginie Ulrich von Jungingen, mistrz Zakonu krzyżackiego.	
B.	Władzę zwierzchnią nad ziemiami polskimi przejmuje Władysław, najstarszy syn Bolesława Krzywoustego.	

Materiał źródłowy do zadania 4.

Kronika *Powieść minionych lat* [fragment]

Przyszedł Bolesław ze Światopełkiem na Jarosława, z Lachami. Jarosław zaś, zebrawszy Ruś i Waregów, i Słowien, poszedł przeciw Bolesławowi i Światopełkowi, i przyszedł ku Wołyniowi (...). Jarosław zaś zbiegł z czterema mężami do Nowogrodu. Bolesław zaś wszedł do Kijowa ze Światopełkiem.

Źródło: http://www.spp-krakow.org/files/QUOD-LIBET-94_02.2014-94-.pdf

Zadanie 4. (0–3)

Podkreśl prawidłowe dokończenie każdego z podanych zdań.

- A. Przedstawione w tekście wydarzenia rozegrały się za panowania dynastii *Jagiellonów / Piastów*.
- B. Wymieniony w tekście Bolesław był sojusznikiem *Jarosława / Światopełka*.
- C. Wojska Bolesława wkroczyły do stolicy *Litwy / Rusi*.

Zadanie 5. (0–3)

Określ, kiedy rozegrały się przedstawione wydarzenia. Do każdego z opisów dopisz właściwy rok.

	Opis wydarzenia	Rok
1.	Koronacja ostatniego władcy z dynastii Piastów na króla Polski. Uroczystość miała miejsce w katedrze na Wawelu.	
2.	Były biskup praski Wojciech, prowadząc akcję chrystianizacyjną wśród Prusów, został przebity włócznią i poniósł śmierć.	
3.	W Warszawie rozpoczął się proces polsko-krzyżacki w sprawie wniesionej do papieża dotyczącej ziem zagrabionych przez Zakon.	

Na podstawie: <http://www.muzeumwp.pl/kalendarium/01/>

Materiał źródłowy do zadania 6.

Kronika Galla Anonima [fragment]

Zważywszy jego chwałę, potęgę i bogactwo (...) zawołał w podziwieniu: Na koronę mego cesarstwa! To, co widzę, większe jest niż wieść głosiła!?

Ilustracja. Grot kopii świętej włóczni

Źródło: <http://ioh.pl/zajawka-numeru/numer-19/>

Zadanie 6. (0–4)

6.1. Uzupełnij zdanie, wpisując brakujące informacje.

Wydarzenie, do którego bezpośrednio odnoszą się materiały źródłowe rozegrało się w roku .....,
na terenie grodu .....

[nazwa grodu]

6.2. Określ, kto wypowiedział przytoczone słowa. Podaj jego imię i numer.

.....

6.3. Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Ilustracja przedstawia grot z kopii włóczni świętego

- A. Wojciecha.
- B. Stanisława.
- C. Maurycego.
- D. Bolesława.

Zadanie 7. (0–2)

Spośród podanych wydarzeń (A–D) wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie.

- A. Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków.
- B. Najazd cesarza Henryka II na państwo polskie.
- C. Zawarcie unii polsko-litewskiej w Krewie.
- D. Śmierć księcia Bolesława Krzywoustego.

Wydarzenie **chronologicznie pierwsze** oznaczono literą .....

Wydarzenie **chronologicznie ostatnie** oznaczono literą .....

Zadanie 8. (0–4)

Wymień ziemie przyłączone do Polski na mocy podanych traktatów pokojowych.

A. Pokój w Budziszynie w 1018 r.

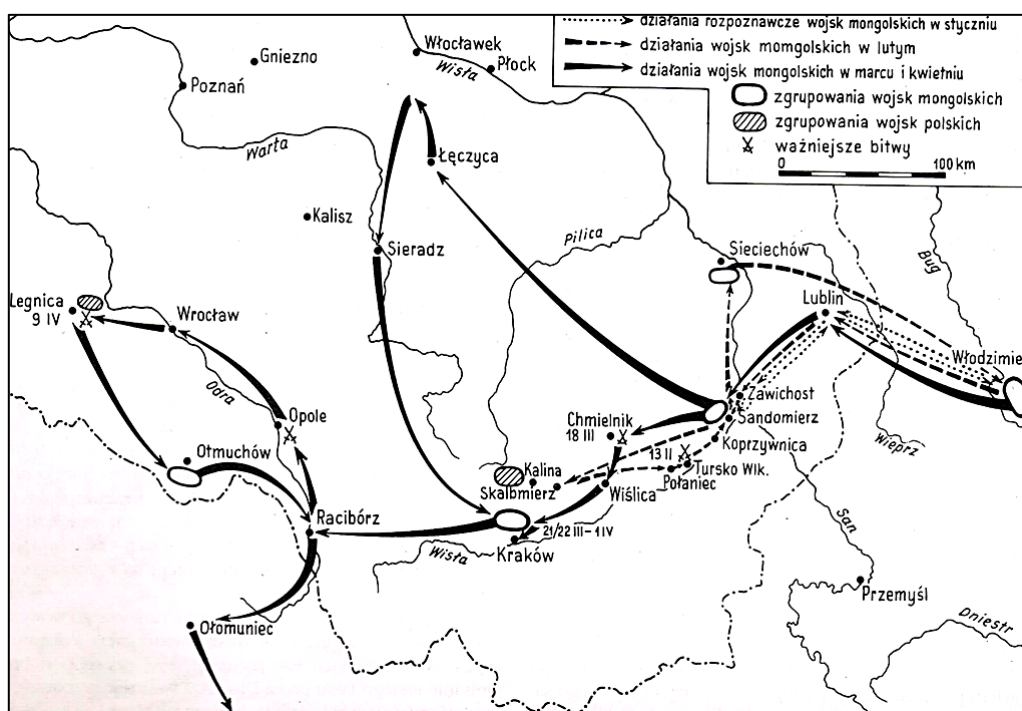
.....

B. Pokój w Kaliszu w 1343 r.

.....

Mapa do zadania 9.

Pierwszy najazd mongolski na ziemie polskie

Źródło: T. Jasiński, *Przerwany hejnał*, [w:] *Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1988, s. 51.

Zadanie 9. (0–3)

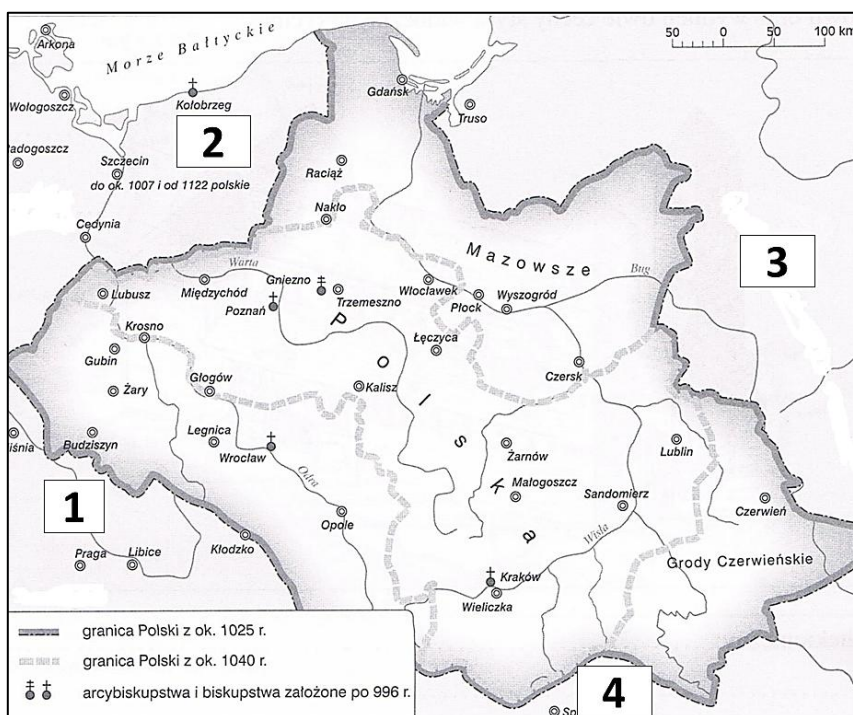
Oceń, czy poniższe zdania dotyczące pierwszego najazdu mongolskiego na ziemie polskie są prawdziwe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Najeźdźcy zdobyli pierwszą stolicę państwa polskiego.	P	F
2.	Wojska mongolskie spustoszyły północną część Wielkopolski i Mazowsza.	P	F
3.	Najazd dotknął ziemie polskie w okresie rozbięcia dzielnicowego.	P	F

OGÓLNOPOLSKI KONKURS HISTORYCZNY IM. MAJORA MARKA GAJEWSKIEGO
„LOSY ŻOŁNIERZA I DZIEJE ORĘŻA POLSKIEGO W LATACH 972–1514. OD CEDYNI DO ORSZY”
 SZKOŁA PODSTAWOWA – ZESTAW ZADAŃ – ETAP REJONOWY

Mapa do zadania 10.

Polska za panowania pierwszych władców z dynastii Piastów

Źródło: *Testy dla ucznia. Historia. Nowa Matura 2006*, E. Pustuła, C. Tulin, Gdynia 2005, s. 158.

Zadanie 10. (0–4)

Do podanych opisów dopisz nazwy odpowiadających im państw i numery, którymi zostały oznaczone na mapie.

	Opis państwa	Nazwa państwa	Numer
A.	Państwo rządzone we wczesnym średniowieczu przez dynastię Przemyślidów. Rywalizowało z Polską o ziemię śląskie.		
B.	Państwo rządzone we wczesnym średniowieczu przez dynastię Rurykowiczów. Rywalizowało z Polską o ziemie położone w górnym biegu rzeki Bug.		

Zadanie 11. (0–2)

Podaj litery, którymi oznaczono dwa wydarzenia, mające miejsce w XIV wieku.

- A. Powstanie pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich.
- B. Pokonanie wojsk krzyżackich pod Grunwaldem.
- C. Przyjęcie chrztu przez państwo litewskie.
- D. Koronacja królewska Przemysła II.
- E. Wydanie przywileju w Koszycach.

Litery: ..... i .....

Zadanie 12. (0–3)

Do każdego z opisów dobierz odpowiadającego mu władcę, wybranego spośród podanych:

Mieszko I

Bolesław Krzywousty

Władysław Łokietek

Kazimierz Wielki

Władysław Jagiełło

Julian Ursyn Niemcewicz, *Śpiewy historyczne* [fragmenty]

A. Monarchów poczet wesoły

Prosi do siebie (...),
Od srebra gięły się stoły;
Każdy, biorąc upominek,
Myśli: "Szczęśliwy kraj cały,
Gdy tak mieszczanin wspaniała".

Władca: .....

B. W bluźnierskich błędach Litwin zaślepiony

Fałszywym bogom oddawał ofiary,
Kiedy (...) lud swój ulubiony
Prawej Chrystusa przyszedł uczyć wiary:
Kruszył bałwany; gdzie gmachy pogańskie,
Wznosił przybytki i ołtarze pańskie.

Władca: .....

C. Blisko Wrocławia bój się krwawy wszczyną,

Brzmią w powietrzu trąb odgłosy,
Uderza księżę, w pień Niemców wycina,
Poległy trupów ich stosy;
Tłum psów żarłocznych pokrwawione szczątki,
Okropnie wyjąc, rozrywa (...).

Władca: .....

Źródło: <http://literat.ug.edu.pl/ursyn/009.htm>

Ilustracja do zadania 13.

Zadanie 13. (0–1)

Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Element uzbrojenia przedstawiony na ilustracji to

- A. kirys.
- B. kopia.
- C. kusza.
- D. kolczuga.

Źródło: „Polityka” Wydanie specjalne. Pomocnik historyczny 4/2010, s. 92–93.

Material źródłowy do zadania 14.

Tekst 1.

Jak zaś król Bolesław z Polski został wyrzucony, dużo byłoby o tym do opowiadania, lecz to powiedzieć wolno, że nie powinien był pomazaniec na pomazańcu jakiegokolwiek grzechu cielesnie mścić. To bowiem wiele mu zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował, gdy za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. (...)

Źródło: P. Jasienica, *Polska Piastów*, Warszawa 1997, s. 91.

Tekst 2.

W imię Pana. Amen. My, Konrad, książę Mazowsza i Kujaw, (...) za zgodą wszystkich naszych dziedziców, Szpitalowi Świętej Marii Domu Jerozolimskich Braci Niemieckich nadaliśmy jako wieczystą własność na nienaruszone posiadanie ziemię chełmińską (...).

Źródło: <https://gwo.pl/files/download/14971>

Zadanie 14. (0–3)

Podkreśl prawidłowe dokończenie każdego z podanych zdań.

- A. Wydarzenie chronologicznie wcześniejsze przedstawia *Tekst 1* / *Tekst 2*.
- B. Wydarzenie, które rozegrało się w okresie rozbicia dzielnicowego przedstawia *Tekst 1* / *Tekst 2*.
- C. Wydarzenie, w którym uczestniczył potomek Bolesława Krzywoustego przedstawia *Tekst 1* / *Tekst 2*.

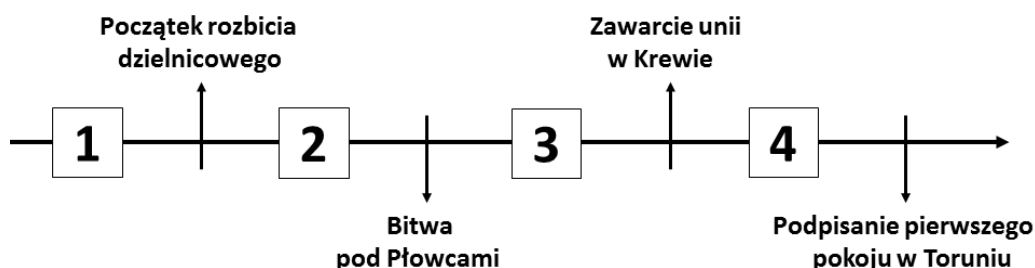
Material źródłowy do zadania 15.

Opis konfliktu zbrojnego

Król czeski (...), prowadzący wojnę z królem polskim Kazimierzem III Wielkim, rozpoczął oblężenie stolicy Królestwa Polskiego. Miasto z powodzeniem odpierało ataki przez kolejne osiem dni. (...) Oblężenie (...) okazało się nieudane. Na początku września tego samego roku walczące strony zawarły rozejm.

Źródło: <http://www.muzeumwp.pl/kalendarium/01/>

Taśma chronologiczna

Zadanie 15. (0–1)

Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania. Przedstawione w tekście źródłowym wydarzenia rozegrały się w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Material źródłowy do zadania 16.

Źródło: *Władcy Polski*, „Rzeczpospolita”, Nr 10, 24 kwietnia 2007, s. 5; *Kronika Polski*, (...) Kraków 1998, Wydawnictwo R. Kluszczyński, s. 3.

Zadanie 16. (0–2)

**Rozstrzygnij, czy informacja podana w ramce jest prawdziwa. Zakreśl odpowiednio: TAK lub NIE.
Odpowiedź uzasadnij.**

Przedstawieni na ilustracji wojownicy mogli zmierzyć się ze sobą w bitwie pod Warną.
--

TAK

NIE

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

OGÓLNOPOLSKI KONKURS HISTORYCZNY IM. MAJORA MARKA GAJEWSKIEGO
„LOSY ŻOŁNIERZA I DZIEJE ORĘŻA POLSKIEGO W LATACH 972–1514. OD CEDYNI DO ORSZY”
 SZKOŁA PODSTAWOWA – ZESTAW ZADAŃ – ETAP REJONOWY

Mapa do zadania 17.

Polska za panowania jednego z władców z dynastii Piastów

Na podstawie: *Kronika Polska*, Wydawnictwo Ryszard Kluszczyński, Kraków 1998, s. 7.

Zadanie 17. (0–2)

Uzupełnij zdanie. Podkreśl odpowiednio A, B lub C oraz 1, 2 lub 3.

Mapa przedstawia Polskę pod koniec panowania

A.	Bolesława Chrobrego	ponieważ w granicach państwa polskiego znajduje się	1.	Ruś Halicka.
B.	Władysława Łokietka		2.	Milsko i Łużyce.
C.	Kazimierza Wielkiego		3.	Śląsk.

Zadanie 18. (0–1)

Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania. Formacje złożone z wojów – zawodowych żołnierzy utrzymywanych bezpośrednio przez władcę – stanowiły podstawę polskich sił zbrojnych za panowania

- A. Bolesława Chrobrego.
- B. Władysława Łokietka.
- C. Kazimierza Wielkiego.
- D. Władysława Jagiełły.

Material źródłowy do zadania 19.

Tekst współczesnego przyrzeczenia harcerskiego

1. Harcerz sumiennie spełnia swoje obowiązki wynikające z Przyrzeczenia Harcerskiego.
2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.

Zadanie 19. (0–2)

Odwołując się do wiedzy historycznej, wyjaśnij znaczenie przytoczonego fragmentu przyrzeczenia składanego przez harcerzy w Polsce.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dziękujemy